

TERRY PRATCHETT

STRATA

**TERRY
PRATCHETT**
STRATA

Z anglického originálu vydaného v roce 1981
vydavatelstvím Colin Smythe Ltd. ve Velké
Británii přeložil Jan Kantůrek.

Grafická úprava a sazba Jan Augusta.

Jazyková redakce Eva Halbichová.

Jazyková korektura Eva Brucknerová.

Odpovědný redaktor Richard Klíčnick.

Technický redaktor Milan Dorazil.

Vydalo nakladatelství Argo,

Milíčova 13, 130 00 Praha 3,

argo@argo.cz, www.argo.cz,

roku 2026 jako svou 6051. publikaci,

195. svazek edice Fantastika.

Vytiskla tiskárna FINIDR, s.r.o.

Vydání druhé, v Argu první.

ISBN 978-80-257-4949-4

Aktuality o našich titulech můžete sledovat
na www.facebook.com/argo.cz

O edici Fantastika
na www.facebook.com/fantastikavargu

Naše knihy distribuuje knižní
velkoobchod KOSMAS
sklad: Za Halami 877
252 62 Horoměřice
Tel.: 226 519 383

Byl to, samozřejmě, překrásný den – den jako vystřižený z propagační brožurky Společnosti. Zrovna teď měla Kin ze své kanceláře výhled na lagunu ve tvaru dlaně s roztaženými prsty. Na vnějším útesu se lámaly zpěněné vrcholky vln a pláž se leskla úlomky bílého korálu a skořápkami pestrých mušlí.

V žádné brožuře vám už ale neukážou tu strašlivou masu vrstvicího agregátu plovoucího na pontonech, tady jen malý model na výrobu ostrovů a atolů do velikosti patnáct kilometrů v průměru. Zatímco ho Kin pozorovala, vyplivl stroj ze zadní výsypky další kilometr pláže.

Přemýšlela, jak se jmenuje jeho řidič. V linii vznikající pláže bylo něco skutečně geniálního. Chlap, který dovedl položit takovou pláž, s přesně vyváženou dávkou skořápek, ten si zasloužil něco lepšího. Jenže na druhé straně to mohl být thoreauovský typ člověka, který prostě miloval malé ostrovy. Občas se vyskytli i takoví. Tiché, stydlivé typy, které se rády plaví po mořích v patách sopečných týmů a se zasněným výrazem a s neuvěřitelnou dokonalostí vytvářejí složitá souostroví. Musí se na něj zeptat.

Naklonila se přes stůl a spojila se s oblastním technikem.

„Joeli? Kdo je na BCF3?“

Na interkomu se objevila inženýrova snědá tvář, pokrytá vějířky vrásek.

„Nazdar, Kin. Počkej, podívám se. Aha! Dobrý, co? Líbí se ti?“

„Je to dobré.“

10 „To je Hendry. Ten, co jsou na něj všechny ty ošklivé stížnosti, které máš před sebou na stole. No víš přece, ten, co uložil zkamenělého dinosaura do –“

„Četla jsem to.“

Joel vycítil v jejím hlase nedůtklivost. Povzdechl si.

„Nicol Planteová, jeho kombinátorka, v tom musí lítat taky. Převedel jsem je na ostrovy, protože... no, znáš to, korálové ostrovy nepředstavují prakticky žádné pokušení –“

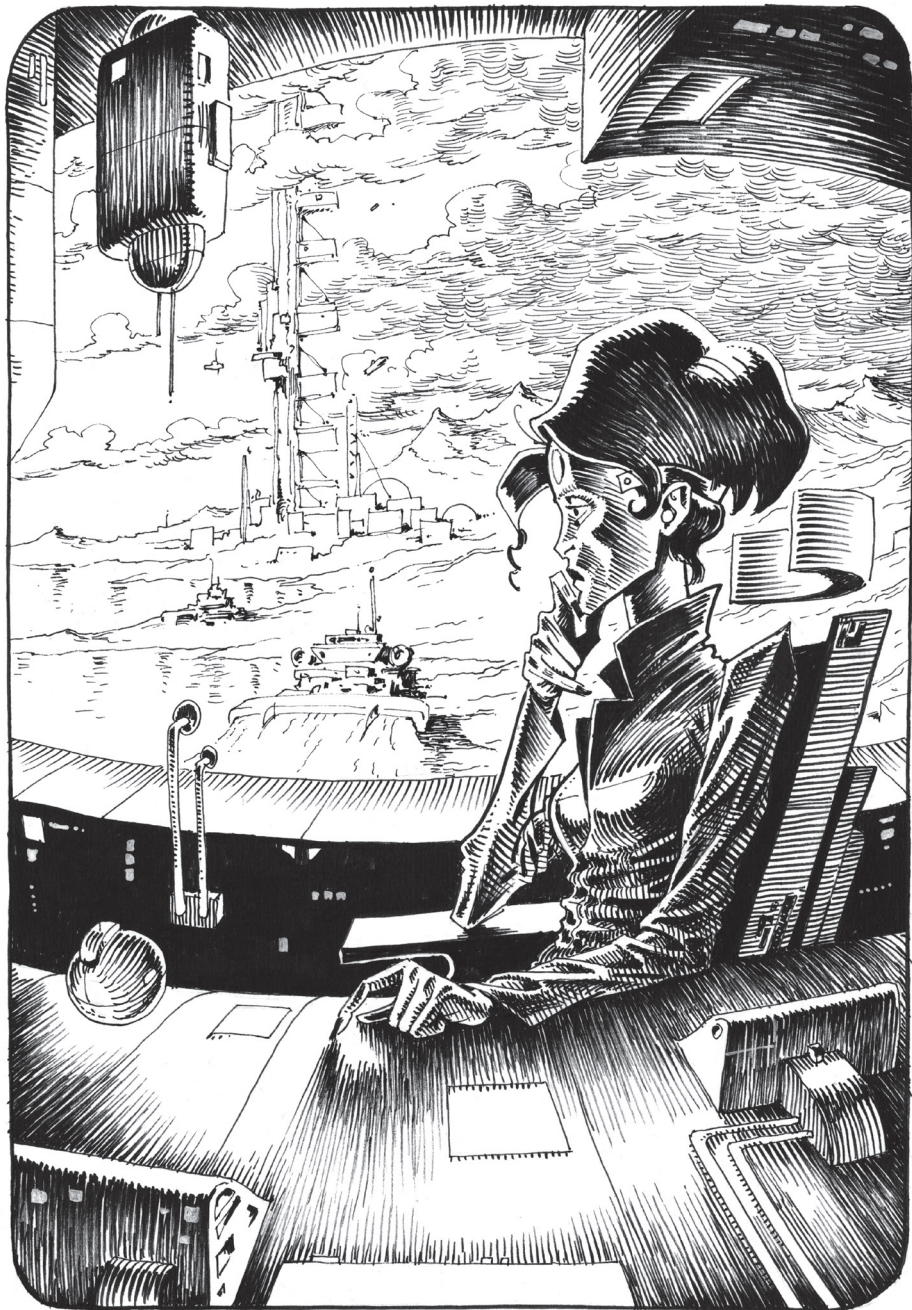
„Já vím.“ Kin se na chvíli zamyslela. „Pošli ho ke mně. Ji taky. Bude to perný den, Joeli. Když končí práce, je to pokaždé stejné, lidi si začnou hrát.“

„To je to mládí. Všichni jsme byli takoví. U mě to byl pár bot v uhelné vrstvě. Nic moc, připouštím.“

„Ty tedy myslíš, že mu to mám prominout?“

Samozřejmě že myslel. Počítalo se s tím, že se každý pokusí o nějaký ten nepovolený žertík, to všichni věděli. Kontroloři přece takové věci vždycky odhalili. A cožpak se nemůžeme spolehnout na budoucí paleontology, že je pečlivě ututlají, i kdyby jedna taková legrácka prošla bez povšimnutí? No?

Jenže... co když ne?

„Už teď je dobrý. Dej mu čas a bude skvělý,“ pokračoval Joel. „Co kdybys mu utrhla jenom jednu kouli, co?“

O pár minut později zaslechla Kin, jak motory stroje zařvaly a utichly. Zanedlouho vešel jeden z robotů z recepce a s sebou vedl menšího světlovlásého mladíka, připáleného do červena, a hubenou holohlavou dívku sotva kolem dvacítky. Oba zůstali stát a pozorovali Kin se směsicí strachu a vzpurnosti, na koberec se z nich snášel korálový prach.

12

„Fajn, sedněte si. Dáte si něco k pití? Vypadáte oba vyprahle. Myslela jsem, že je v těch věcech klimatizace.“

Dvojice si vyměnila pohledy. Pak dívka řekla: „Frane se potřebuje do své práce vcítit.“

„No dobře. Lednice je ta kulatá věc, která se vznáší přímo za vámi. Poslužte si.“

Trhli sebou, když je lednice ťukla do zad, pak se nerózně usmáli a posadili se.

Posvátná úcta z obou jen čišela, což Kin poněkud přivádělo do rozpaků. Podle záznamů byli oba z koloniálních světů tak nových, že planetární kůra na nich ještě ani neoschla, zatímco Kin pocházela přímo ze Země. Ne z Celé, Nové, Staré, Skutečné nebo Nejlepší Země. Prostě ze Země, kolébky lidstva. Z té, o níž mluvily jejich učebnice dějepisu. A značka dvou století, kterou měla na čele, to bylo něco, o čem patrně před příchodem ke Společnosti jen slyšeli. Navíc byla jejich šéfovou. A mohla je vyhodit.

Lednice odplula do svého výklenku a na své cestě opsala v zadní části místnosti velký nelogický oblouk. Kin si

v duchu poznamenala, že musí zavolat mechanika, ať se na to podívá.

Mladík a dívka seděli nesměle na kraji vznášejících se křesel. Kin si uvědomila, že koloniální světy nic takového nemají. Znovu nahlédla do záznamů, vrhla na své hosty přísný pohled a zapnula záznamník.

„Víte, proč jste tady,“ začala. „Pokud máte aspoň trochu rozumu, četli jste předpisy. Musím vás upozornit, že si můžete vybrat. Buď přijmete mé rozhodnutí, které udělám jako ředitelka tohoto sektoru, nebo půjdete před komisi na centrále Společnosti. Jestliže si vyberete mě, proti mému rozhodnutí není odvolání. Tak co?“

„Bereme vás,“ řeklo děvče.

„On neumí mluvit?“

„Shodli jsme se, že se podrobíme vašemu soudu, slečno,“ řekl mladík se silným krédským přízvukem.

Kin zavrtěla hlavou. „Tohle není soud. Jestliže se vám mé rozhodnutí nebude líbit, můžete vždycky dát výpověď – pokud vás ovšem nevyhodím.“ Odmlčela se, aby mohli informaci patřičně vstřebat. Za každým nováčkem ve Společnosti se tlačila alespoň parsek dlouhá fronta zklamaných čekatelů. *Nikdo* neodcházel dobrovolně.

„Dobrá, takže nahráváme. Pro pořádek, obsluhovali jste vy dva naposledy vrstvicí agregát BVN67 na Juliu čtyři a pracovali jste na pobřeží světadílu Y? Spolu s vytýkacím dopisem jste tehdy obdrželi i podrobnosti obvinění.“

„To všechno sedí,“ přikývl Hendry. Kin zmáčkla tlačítko.

Jedna stěna kanceláře se změnila v obrazovku. Na ní se objevil letecký pohled na šedou pláň základního kamene,

který najednou překryla kilometr vysoká vrstva, připomínající šílený sendvič, který si připravil sám bůh. Vrstvicí agregát od jejího konce odstavili a přesunuli stranou. Pokud ho k původní části vrstvy nepřistaví opravdu zkušený operátor, najdou tady geologové v budoucnosti velmi zvláštní anomálii.

Kamera najela zhruba do poloviny výšky vrstvy, kde byla část kamene odtavená. Tam se vznášela nosná konstrukce, na níž postávalo několik mužů ve žlutých helmách, kteří pak odstoupili ze zorného pole kamery. Na místě zůstal jen jeden z nich a s úsměvem držel velkou měřicí tyč u místa označeného jako „exponát A“. Ahoj všem ve Výboru kontrolorů Společnosti.

„Plesiosaurus,“ řekla Kin. „Nemá v téhle vrstvě co dělat, ale, kruci, proč ne.“ Kamera se pomalu posouvala podél napůl odkryté kostry a nakonec zaostřila na zdeformovaný obdélník těsně vedle ní. Kin přikývla. Teď to bylo vidět celkem zřetelně. Kostra držela ceduli. Nápis na ní byl poničený, ale přece jen čitelný.

„STOP atomovým pokusům!“ přečetla nahlas.

Muselo to dát strašnou práci. Pravděpodobně zabrala celé týdny, a pak jste do paměti vrstvicího agregátu museli nahrát nesmírně složitý program.

„Jak jste na to přišla?“ zeptala se dívka.

Protože v každém stroji je zabudované kontrolní zařízení, což ovšem bylo úřední tajemství. Je umístěné v desetikilometrové výpusti právě proto, aby odhalilo drobné neoprávněné zásahy, jako byli dinosauři bojující za mír nebo mamuti s naslouchátky, a ohlásilo se, až když něco

odhalilo. Protože dříve nebo později to zkusil každý. Každý nový planetární technik s trochou talentu se totiž cítil na palubě vrstvicího agregátu jako bůh a dříve nebo později podlehl pikantnímu pokušení zamotat hlavu budoucím paleontologům. Někdy je Společnost vyhodila, někdy je Společnost povýšila.

„Jsem čarodějka,“ odpověděla Kin. „Takže připouštíte, že jste to udělali?“

„No jó,“ přikývl Hendry. „Ale mohl bych, ehm, uvést něco na svou obhajobu?“ Sáhł do kapsy kombinézy a vytáhl knihu, jejíž hřbet byl opotřebovaný častým užíváním. Strany mu proletěly pod palcem, až nakonec narazil na hledané místo.

„Tohle říká jedna z největších kapacit v oboru planetárního inženýrství,“ řekl. „Můžu pokračovat?“

„Poslužte si.“

„Dobrá, takže: „Nakonec, planeta není svět. Planeta? Kulatá hromada kamení. Svět? Čtyřrozměrný zázrak. Na světě musí být tajemné hory. Musí tam být bezedná jezera, obydlená prastarými obludami. Musí tam být podivné stopy vysoko na sněžných polích velehor, mechom obrostlé zříceniny v srdci divokých džunglí, zvony pod mořskou hladinou, údolí s mnohonásobnou ozvěnou a města ze zlata. Právě to je kvas planetární kůry, bez nějž by představitost člověka nevzešla.““

Rozhostilo se ticho.

„Pane Hendry,“ zeptala se Kin, „mluvím tam snad o dinosaurech požadujících atomové odzbrojení?“

„To ne, ale –“

„My neterraformujeme planety; to by mohli dělat roboti. My stavíme světy. Budujeme místa, kde dokáže lidská představitelství skutečně zakotvit. Nehrajeme si jako děti s legračními zkamenělinami. Vzpomeňte si na vřetenistky. Představte si, že by budoucí kolonisté na téhle planetě byli jako oni. Vaše zkamenělina by je zabila, uškvařila by jim mozek. Suspenduji vás na tři měsíce. Vás také, slečno Planteová, a vůbec si nedovedu představit, proč jste tomuhle troubovi pomáhala. Můžete jít.“

16

Vyhnula záznamník.

„Kam jdete? Sedněte si. Tohle jsme si řekli na záznam. Sedněte si, vypadáte hrozně.“

Nebyl hloupý. Viděla, jak se mu v očích objevil zárodek naděje. Raději mu ji sebrat hned.

„S tím trestem to platí. Tři měsíce nucené dovolené. Je to v záznamu, takže už mě neumluvíte. Ne že by se vám to jinak podařilo.“

„Ale do té doby to tady bude všechno hotové,“ prohlásil ublíženě.

Kin pokrčila rameny. „Budou další. Netvařte se tak ustaraně. Nebyl byste člověk, kdybyste tomu pokušení nepodlehli. Jestli se cítíte opravdu zle, zeptejte se Joela Čenže na ty boty, které se pokusil uložit do ložiska černého uhlí. No vidíte, a kariéru mu nezničily.“

„A co jste udělala vy, slečno?“

„Hmm?“

Mladík se na ni díval po očku.

„No víte, skoro jako kdybyste chtěla říct, že jsem udělal něco, co dělají všichni. Vy jste udělala taky něco takového?“

Kin zabubnovala prsty na stůl. „Postavila jsem pohoří ve tvaru svých iniciál,“ řekla nakonec.

„Páni!“

„Museli předělat skoro polovinu pásu. Tenkrát mě málem vyhodili.“

„A teď jste ředitelkou sektoru a –“

„To můžete být jednou taky. Za pár let vás můžou poslat na váš vlastní asteroid. Zábavní park nějakého bláznivého miliardáře. Dám vám dvě dobré rady. Nezvorejte to a nikdy, *nikdy* se nesnažte použít něčí slova proti jejich autorovi. Já jsem samozřejmě až neuvěřitelně dobrosrdečná a plná pochopení, ale jiní by vás přinutili tu knihu sníst stránku po stránce pod pohrůžkou okamžitého vyhazovu. Jasně? Jasně. Tak a teď zmizte, vy dva. Teď už doopravdy. Dnes to bude nabitý den.“

Odspěchali a zanechali za sebou cestičku z korálového prachu. Kin pozorovala, jak se za nimi zasunují dveře a chvilku upírala oči jen tak do prázdna. Pak se usmála sama pro sebe a vrátila se k práci.

Podívejme se teď na Kin Aradovou, která právě kontroluje hrubé plány pro souostroví TY.

Jedenadvacet desetiletí jí leží na ramenou jako lupy času. Nese je s lehkostí. Proč by ne? Lidé už nikdy neměli stárnout. V tom jim pomáhala paměťová chirurgie.

Na čele měla zlatý disk, jaký nosila většina vícestoletých – bylo to znamení, které vzbuzovalo respekt a často ušetřilo lidi nepřijemných rozpaků. Každou ženu rozhodně netěšilo, když ji sváděl muž tak mladý, že by mohl být jejím sedminásobným pravnukem. Na druhé straně

nenosily disk *všechny* starší ženy, z pochopitelných důvodů... Kinina pleť měla teď barvu půlnoční černi, stejně jako její paruka – z jakéhosi důvodu vlasy jen výjimečně přechaly první stovku – a overal, který na ní volně splýval.

Byla starší než devětadvacet světů, z nichž čtrnáct pomáhala budovat. Sedmkrát vdaná za rozličných okolností, jednou dokonce z lásky. Se svými bývalými manžely se občas setkávala, aby si společně zavzpomínali na staré dobré časy.

18 Když ze svého hnízda ve stěně vyjel čistič koberců a začal vysávat korálový prach, zvedla hlavu. Očima pomalu klouzala po místnosti, jako kdyby hledala něco konkrétního. Její pohled se zastavil. Poslouchala.

Najednou se v kanceláři objevil muž. V jedné chvíli byl v tom místě jen prázdný vzduch, v následující se o kartotéku opírala vysoká postava. Jeho oči se setkaly s jejím šokovaným pohledem a muž se uklonil.

„Kdo, k čertu, jste?“ vykřikla Kin a natáhla se pro interkom. Byl rychlejší. Vrhla se přes místnost a uchopil ji za zápěstí, uctivě, a přesto bolestivě. Zamračeně se usmála. Aniž se zvedla ze židle, mávla dokonalým obloukem levačkou a do obličeje mu naprosto přesně naservírovala pěst plnou zlatých prstenů.

Když si vytřel krev z očí, stála nad ním a mířila na něj ochrompalem.

„Žádné prudké pohyby,“ radila mu. „Snažte se i jen dýchat co nejmírumilovněji.“

„Jste velmi neobvyklá žena,“ prohlásil a ohmatával si bradu. Polointeligentní čistič koberců zatím kroužil kolem a tu a tam muži narážel do kotníků.

„Co jste zač?“

„Jmenuju se Jago Žarlo. Vy jste Kin Aradová? Ale no jistě –“

„Jak jste se dostal dovnitř?“

Otočil se a zmizel. Kin automaticky vypálila z ochrompalu. Za tichého *humpf* zmizel kus koberce.

„Vedle,“ řekl hlas na druhém konci místnosti.

Humpf.

„Bylo to ode mne netaktní, že jsem sem vnikl tímhle způsobem, ale kdybyste laskavě odložila tu zbraň –“

Humpf.

„Myslím, že bychom z našeho setkání mohli mít oboustranný užitek. Nechtěla byste se dozvědět, jak se stát neviditelnou?“

Kin zaváhala a pak nejistě sklonila ochrompal.

Vzápětí se muž objevil. Přesněji řečeno, zhmotnil se. Hlava a hrudník se odhalily postupně, jakoby mávnutím ruky, nohy se objevily vmžiku celé.

„To je chytré,“ řekla Kin. „Líbí se mi to. Jestli ovšem zmizíte znovu, nastavím tuhle hračku na široký rozptyl a pokropím celou místnost. Gratuluji, podařilo se vám vzbudit můj zájem. A to už dnes není nijak snadné.“

Muž si sedl. Kin ho odhadla tak na padesát, i když mohl být o celé století starší. Ti opravdu staří se pohybovali jistým způsobem, on ne. Vypadal, jako kdyby několik let nespal – bledý, holohlavý, se zarudlýma očima. Tvář, na jakou okamžitě zapomenete. Dokonce i jeho kombinéza byla bledě šedá. Když sáhl do kapsy, Kin pozvedla ruku s ochrompalem.

„Nevadilo by vám, kdybych si zapálil?“ zeptal se.

„Zapálil?“ opakovala užasle Kin. „Jen do toho. Mně by bylo jedno, i kdybyste si vzplál jasným plamenem.“

S očima upřenýma na ochrompal si muž vložil do úst žlutý váleček a zapálil jej. Pak ho vytáhl ze rtů a vyfoukl šedivý kouř.

Kin došla k závěru, že ten muž je nebezpečný šílenec.

„Mohu vám povědět o způsobu, jak vysílat hmotu jako rádiové signály,“ řekl.

20

„To já taky,“ přikývla Kin unaveně. „Je to nemožné.“ Takže to byl jen další podvodník. Ale zneviditelnit se uměl, to byla pravda.

„Kdysi se říkalo, že raketa ve vzduchoprázdnu nemůže fungovat,“ ušklíbl se Žarlo. „A vysmívali se Goddardovi. Tvrdili, že je blázen.“

„Jenže to se taky říkalo o spoustě skutečných bláznů,“ upozornila ho Kin, která pro tu chvíli odsunula do pozadí otázku, kdo je Goddard. „Máte snad vysílač hmoty, který byste mi mohl ukázat?“

„Mám.“

„Ale ne s sebou.“

„Ne, s sebou ne. Ale pořád ještě tady mám tohle.“ Udělal jakýsi pohyb a jeho levá ruka zmizela. „Dalo by se tomu říkat plášť neviditelnosti.“

„Mohla bych to – hm – vidět?“

Přikývl a ukázal jí prázdnou dlaň. Kin k ní natáhla ruku a dotkla se – něčeho. Měla dojem, že pod prsty cítí hrubě tkanou látku. Mohlo to být i tím, že její dlaň byla pod tou věcí poněkud rozostřená, ale nebyla si jistá.

„Ohýbá to světlo,“ řekl a odtáhl to pomalu z jejího dosahu. „Samozřejmě, nikdo nechce riskovat, že něco takového ztratí ve skřini, a proto to má místo, kterého se stačí dotknout a efekt se –vypne. Tady, vidíte?“

Kin spatřila slabou, oranžově světélkující linku světla, která ohraničovala nic.

„Opravdu pěkné,“ přikývla Kin. „Ale proč já? Proč to všechno?“

„Protože jste Kin Aradová. Napsala jste *Věčné tvoření*. Víte všechno o velkých králích vřetenistů. Myslím si, že oni vyrobili tuhle věc. Našel jsem ji. Našel jsem i spoustu dalších věcí. Moc zajímavých věcí.“

Kin si ho lhostejně prohlížela. Nakonec řekla: „Ráda bych trochu čerstvého vzduchu. Už jste snídal, Jago Žarlo?“

Zavrtěl hlavou. „Po cestě sem mám všechny tělesné pochody úplně rozhozené, ale myslím, že bych si mohl dát večeři.“

Kinin aerolet obkroužil budovu nižších úřadoven a zamířil na sever, k velkému komplexu na kontinentu W. Obloukem obletěli obrovskou hmotu bývalého Hendryho agregátu, jehož operátor právě kladl pás příbřežních útesů. Manévr jim poskytl impozantní pohled na sběrnou mísu v horní části stroje, jejíž nitro bylo sametově černé.

„Proč tak daleko?“ zeptal se Žarlo, který od toho pohledu nedokázal odtrhnout oči. Kin pomalu natáčela knipl.

„Energie sbíraná kolektory na oběžné dráze se vysílá jako paprsek do sběrného talíře, kde se převádí na energii

potřebnou k chodu stroje. Přeletíme nad mísou, a nezbu-
de z nás ani popel.“

„Co by se stalo, kdyby operátor udělal chybu a paprsek
by minul sběrný talíř?“

Kin chvilku uvažovala. „Nevím,“ přiznala. „Ale operá-
tora bychom určitě nenašli.“

Aerolet minul několik dalších ostrovů. Uměle odcho-
vaní delfini, stále ještě mírně zmatení po své cestě v me-
gatankeru, poskakovali po modré hladině a snažili se do-
honit stín stroje. K čertu s *Věčným tvořením!*

22

Jenže v té době to vypadalo jako skvělý nápad. Kromě
toho, udělala a dokázala už skoro všechno, jenom kni-
hu ještě nenapsala. Psaní samo o sobě nebylo těžké. Sku-
tečný problém spočíval v tom, že bylo třeba zjistit, jak se
vyrábí papír, pak musela najmout skupinu robotů a ne-
chat je postavit malý tiskařský stroj. Byla to první kniha
vytištěná po čtyřech stech letech. Vzbudila celkem sluš-
nou pozornost.

Slova uvnitř drahé pevné vazby také. Kniha neříkala nic
zásadně nového, ale jakýmsi nepochopitelným způsobem
se jí podařilo spojit současné poznatky z geologie tak, že
rozdmychaly skutečný požár. Říkalo se, že se její kniha
dokonce stala základem pro několik okrajových kultů.

Podívala se po očku na svého společníka. Nebyla schop-
ná zařadit jeho přízvuk – mluvil velmi pečlivě, jako ně-
kdo, kdo před krátkým časem vstřebal výukovou pásku,
ale neměl žádnou praxi. Jeho šaty mohly pocházet z kon-
fekčních strojů na půltuctech světů. Nevypadal jako blá-
zen, ale to nevypadal žádný z nich.